

УДК 332.8

Дрьоміна Я.Є.¹, Кукліна Т.С.²

¹ студ. гр. ГФ-213м, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

² канд. екон. наук, доцент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

СВІТОВИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ СЕРЕДНЬОВІЧНИХ ЗАМКІВ, ЯК ЗАСІБ РОЗМІЩЕННЯ У ГОТЕЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

За даними ЮНВТО, понад 2/3 замків (а це понад 1500 фортифікацій) Європи сьогодні успішно відновлені і використовуються у туристичній сфері, зокрема у готельному господарстві [1]. Європейським туристам притаманне прагнення бодай декілька днів пожити у справжньому середньовічному замку, скуштувати страви старожитньої етнічної кухні та взяти участь в анімаційних лицарських розважальних програмах замкового дозвілля. Інші – утворюють цілісні туристичні комплекси з загадковими, сповненими історичних загадок і таємниць замковими спорудами, в яких виставляються музейні експонати; готельним номерним фондом, конференц-залами, атракційними туристичними програмами (лицарські турніри, стріляння з арбалетів, винно-дегустаційними заходами тощо).

Світовий досвід демонструє, що використання замків як готелів дозволяє: зберегти культурну спадщину; пропонувати унікальний досвід; залучати туристів; розвивати місцеву економіку; пропонувати різноманітні послуги.

У розвинених країнах світу цей туристичний ресурс активно використовують для отримання прибутку. Деякі країни, наприклад, Словаччина, Польща та Чехія, значну частину прибутків, які дає рекреаційне господарство, отримують від умілої експлуатації історико-культурного потенціалу [1].

Термін «замок» означає – укріплене житло феодала доби середньовіччя з оборонними, господарськими, культовими будівлями, звичайно оточене високим кам'яним муром із кількома вежами. Як правило, замок займав найвигідніше, з військової точки зору, положення на місцевості. До наших днів збереглася велика кількість замків, які визнані пам'ятками історії та культури.

На основі аналізу історичної цінності замків і палаців, особливостей їх розташування, характеристики наколишнього ландшафту, технічного стану,

особливостей об'ємно-просторових та архітектурно-планувальних рішень, характеристики сучасного використання, а також економічної доцільності пристосування цих пам'яток до сучасних реалій, усі оборонні споруди необхідно розподілити на чотири охоронно-функціональні класи:

- до класу «А» відносить такі пам'ятки архітектури, як заповідники в Києво-Печерській лаврі, Львові, музеї в замках Ужгорода, Луцька тощо;

- до класу «Б» віднесено замки і монастирі, придатні для використання під готельну інфраструктуру та сервіс зокрема, замки в Свіржі, Бережанах, Жовкві, частина приміщень монастирів у Браїлові, Підкамені, відпочинкові пансіонати – замки у Бродах, Підгірцях, Збаражі;

- до класу «В» віднесено замки і монастирі, які частково можна використовувати для розташування туристичних закладів – замки в Невицькому, Хусті; – пам'ятки архітектури, поруч з якими можна будувати турбази, готелі, бази відпочинку: замки в Кам'янці-Подільському, Меджибожі, Хотині, Білому Камені, Корці, Підзамочку, Королевому, Невицькому, Володимирі-Волинському, Кременці тощо;

- до замків і монастирів класу «Г» віднесено численні пам'ятки, що використовуються під історико-архітектурні заповідники, різні музеї, навчальні заклади, санаторії, інтернати, будинки для престарілих, культосвітні установи, а також діючі монастирські комплекси [2].

Кількість самотніх замків, палаців, фортець та родових маєтків шляхти, уцілілих до ХІХ ст., за експертними підрахунками, обчислюється сотнями. На жаль, винищення родової аристократії більшовиками та націоналізація маєтків призвели до часткового, а в більшості випадків повного руйнування всіх замкових споруд (прямого та опосередкованого шляхом перетворення їх у школи, будинки культури, адміністрації тощо).

Основними структурними фондами Європейського союзу, які надають активну допомогу в розвитку готельного замкового туризму, слід віднести: Європейський фонд регіонального розвитку; Європейський соціальний фонд; Європейську комісію подорожей; Європейський інвестиційний банк;

Асоціацію готелів і ресторанів Чеської Республіки (AHR CR), яка сприяє розвитку замкового туристичного бізнесу: відкриття замків-готелів, ресторанів на території фортифікаційних споруд тощо.

Взявши до уваги досвід Європейських країн в організації туристичної галузі загалом та готельного замкового туризму зокрема, можна зробити висновок, що Україні потрібно вдосконалювати системи організації державного регулювання туристичної галузі в аспекті замкового туризму та історико-культурної сфери на всіх рівнях управління в частині налагодження координування співробітництва між державою, туристичними організаціями, музеями та приватним туристичним сектором. Завдання створення позитивного образу «Країни готелів та замків» є державною стратегією [3].

Для розвитку готельного замкового туризму в Україні особливо актуальним є вирішення таких проблем:

1. Передача об'єктів замково-фортифікаційного зодчества туристичному бізнесу на певних умовах і перетворення їх на основі реконструкції в готелі, відпочинкові комплекси, розважальні заклади ресторанного сектору туризму в старовинному середньовічному стилі тощо.

2. Розроблення конкурентоспроможного замкового історико-культурного туристичного продукту в аспекті туристичних турів відкриє великий за розміром сегмент туристичного ринку України для внутрішніх туристів та іноземців.

Список використаних джерел:

1. Бордун О. Ю., Білоус С. В. Використання зарубіжного досвіду для розвитку замкового туризму України. *Замковий туризм Тернопільської області: проблеми та перспективи розвитку*. 2012. С. 136–142.

2. Рутинський М. Й. Замковий туризм в Україні. Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 432 с.

3. Кокарева О. І., Храплива Н. Л., Шподарунок В. В. Закордонний досвід

використання замків у туристичній сфері. *Замковий туризм Тернопільської області: проблеми та перспективи розвитку*. 2012. С. 142–145.